

Sa vz. 48

**7,62 mm/9 mm Pistolet
maszynowy Sa vz. 48**

7,62 mm Pistolet maszynowy SA-24

Vojenské Historické Múzeum, Piešťany, Słowacja

Historia konstrukcji

Na przełomie lat 40.-tych, a 50.-tych XX wieku już w nowej rzeczywistości politycznej w Czechosłowacji, która nie będąc tak zniszczona podczas II Wojny Światowej powoli stawała się jednym z światowych ośrodków rozwoju broni, w tym pistoletów maszynowych, a powstające tutaj konstrukcje ukształtowały coraz to nowsze generacje tego typu broni strzeleckiej. Nowe wzory, takie jak CZ-247 Frantiska Myski, przystosowanej do amunicji 9 x 19 mm Parabellum oraz 7,62 x 25 mm – zachował jeszcze bardzo klasyczny „wygląd” broni, ale konstrukcję tę wyróżniała możliwość obrotu magazynka wraz z całą komorą zamkową o 90 stopni, gdzie sama broń mogła strzelać z magazynkiem, który był ustawiony pionowo ku dołowi, jak i poziomo

Także bracia Kouccy zaprezentowali nowy pistolet maszynowy z magazynkiem pionowym, składanym w przód z zamkiem ryglowanym, działający na zasadzie krótkiego odrzutu lufy – pod oznaczeniem ZK-466, który powstał w odmianie ze stałą kolbą drewnianą i wysuwaną drucianą. Następną ich propozycją był model ZK-467, działający na zasadzie odrzutu zamka swobodnego oraz model ZK-476, który oprócz zamka obejmującego lufę zaczerpnął z konstrukcji polskiego inżyniera Jerzego Podsędkowskiego MCEM-2 (powstała w Wielkiej Brytanii podczas II Wojny Światowej), także umieszczenie gniazda magazynka w chwycie pistoletowym. Broń ta miała wie odmiany, la piechoty z kolbą stałą i spadochroniarską, z kolbą składaną na bok. Broń ta stała się następnie inspiracją dla przyszłej konstrukcji, stworzonej przez Uziela Gala, który następnie stworzył jeden z najsłynniejszych powojennego pistoletu maszynowego – Uzi.

Partyzanci z PAIGC (Afrykańska Partia Niepodległości Gwinei i Wysp Zielonego Przylądka) uzbrojeni w pistolety maszynowe Sa vz. 48

Vaclav Hlek, twórca pistoletu maszynowego ZB-26, skonstruował nowy pistolet maszynowy, oznaczony ZB-47, o nieco niezwykłym mechanizmie zasilania. Naboje pistoletowe były podawane z magazynka ułożonego poziomo, pod bronią. Sposób umiejscowienia magazynka sprawiał, że mógł on posiadać dużą pojemność, która w zależności od powstałego prototypu, których pojemność wahała się pomiędzy 42 naboje, a 72 naboje.

Zamek nasuwający się na lufę broni i magazynek ułożony w

chwycie pistoletowym z MCEM-2 – zainspirował także innego konstruktora – Jaroslava Holecka, który skonstruował pistolet maszynowy z oznaczeniem CZ-447, który także powstał w odmianie z stałą drewnianą kolbą oraz metalową składaną kolbą prętową. W odróżnieniu od prostokątnym przekroju komory zamka z ZK-476, peem CZ-447 posiadał komorę rurową. Zamiast dźwigniowego przełącznika rodzaju ognia – Kouckych, Holecek zastosował spust dwuchodowy CZ-447 – został przyjęty do uzbrojenia jako Sa-23, który posiadał stałą kolbą drewnianą oraz model oznaczony jako Sa-25, z składaną kolbą prętową – metalową. Oba peemy strzelały z naboji 9 x 19 mm Parabellum. W 1949 roku nakazano przebudowę na jedynie „słuszny” według ówczesnej władzy nabój pistoletowy z Związku Radzieckiego – 7,62 x 25 mm i tak powstała znacznie liczniejsza wersja Sa-24 z kolbą drewniana stałą oraz wersja Sa-26 z składaną prętową kolbą metalową.

7,62 mm Pistolet maszynowy SA-26

Fort Gerharda – Muzeum Obrony Wybrzeża, Świnoujście, Polska

Opis konstrukcji

Sa vz. 48 był bronią samoczynno-samopowtarzalną strzelającą z zamka otwartego. Automatyka broni działa na zasadzie odrzutu zamka swobodnego. Rękojeść przeładowania po lewej stronie broni. Mechanizm spustowy ze spustem dwuchodowym (krótkie ściągnięcie ogień pojedynczy, długie seria). Bezpiecznik blokował język spustowy i był umieszczony w kabłąku spustowym. Magazynek pudełkowy 24, 40 naboju (9 mm), lub 32 naboju (7,62 mm). Kolba stała (Sa 23/25) lub składana na bok broni (Sa-24/26). Przyrządy celownicze mechaniczne, składają się z muszki i celownika bębnowego o nastawach 100, 200, 300 i 400 m. Po prawej stronie łoża znajdowała się listwa ułatwiająca ładowanie magazynków (naboje z łódki wsuwane były do listwy, a następnie z listwy do magazynka).

Podstawowe dane Taktyczno-techniczne

- Państwo: Czechosłowacja
- Producent: Česká Zbrojovka Strakonice
- Rodzaj: pistolet maszynowy
- Prototypy: lata 1946-1948
- Kaliber lufy: 7,62 mm (Sa 24/26) lub 9 mm (Sa 23/25)
- Zastosowany nabój pistoletowy: 7,62 x 25 mm TT (Sa. vz 24/26), 9 x 19 mm Parabellum (Sa. vz 23/25)
- Magazynek: pudełkowy, 24, 40 nabojoy 9 mm, 32 nabojoy 7,62 mm
- Wymiary konstrukcji:
 - Długość – 686 mm z kolbą stałą, 686/445 mm z kolbą składaną (rozłożona/złożona)
 - Długość lufy: 284 mm
- Masa broni: 3,50 kg z kolbą stałą, 3,30 kg z kolbą składaną (bez magazynka)
- Prędkość początkowa wystrzelonego pocisku: 380 m/s 9 x 19 mm Parabellum, 420 m/s 7,62 x 25 mm

- Szybkostrzelność teoretyczna: 600 strz./min. 9 x 19 mm Parabellum, 650 strz./min. 7,62 x 25 mm TT

9 mm Pistolet maszynowy SA-25

Muzeum Broni i Militariów, Witoszów Dolny, Polska

Bibliografia

1. Karabiny karabinki i pistolety maszynowe Encyklopedia długiej broni wojskowej XX wieku – Żuk Aleksandr B.
2. Witold Głębowicz, Roman Matuszewski, Tomasz Nowakowski: Indywidualna broń strzelecka II wojny światowej, Warszawa 2010
3. https://pl.wikipedia.org/wiki/Pistolet_maszynowy_Sa_vz._48